

[Villemoes.]

slaget, men alle har ikke gjort det, og Lovforslaget er i hvert Fald af en saadan Art, at vi i dette høje Ting ikke har Betingelser for at kunne bedømme det uden efter en lang Behandling. Jeg har imidlertid intet Ønske om paa nærværende Tidspunkt at faa en Udvalgsbehandling, i Særdeleshed ikke hvis Lovforslaget foreligger som et Ultimatum til dette høje Ting. Jeg havde tænkt mig, at vi havde faaet Lovforslaget oversendt i saa god Tid, at vi kunde drøfte det i et Udvalg og maaske opnaa Overenskomst om visse Ting, men jeg har ikke Ønske om Udvalg, medmindre den højtærede Minister vil erklære sig villig til Forhandling. Jeg har faaet det Indtryk, at Lovforslaget nu skal vedtages à tout prix, og saa er der jo ikke noget at gøre.

Rent bortset fra det, om jeg saa maa sige, Skræmmebillede, jeg har nævnt, vil det efter Lovforslagets Vedtagelse blive vanskeligt at faa de unge Mennesker i Lære, navnlig hos Smaamestre og Smaakøbmænd, de Steder, der efter min Mening er de allerbedste Læresteder, idet der dèr er mere personlig Kontakt mellem Mester og Lærling end paa de store Arbejdspladser. Disse mindre Virksomheder vil efter min Mening have allervanskeligst ved at antage Lærlinge. Jeg erindrer udmærket, at jeg, da jeg stod i Lære, skulde gaa med Trækvogn og ud i Byen med 2 Pots Flasker Petroleum. Det har selvfølgelig ikke stort med Uddannelsen at gøre. I et humant Samfund mener man — og det gælder i særlig Grad Socialdemokratiet —, at Lærlingen skal beskæftiges ved Faget med det samme, men der er ikke mange af den Tids Lærlinge, der i Dag sidder som Købmænd, der har taget Skade paa Sjæl eller Legeme, fordi man tidligere saa anderledes paa det. I Butiksfaget kommer det nemlig ogsaa i høj Grad an paa at kunne omgaa Mennesker; det har sin Betydning for den senere Købmand og overordnede. Det er vel saadan, i alt Fald var det saadan tidligere; at enhver ung Mand gaar med en Marskalstav i Tornystret, selv ønsker at blive Chef. Det er vanskeligt i Dag, da alt er mere specialiseret og gaar over til større Virksomheder, men alligevel maa der inden for Handel og Haandværk være en vis Fremdrift i de unge Mennesker. Det er der ogsaa fra Naturens Haand, men med hele Samfundsudviklingen, med den megen Ensretning, ogsaa i vort Land, er der mange, der resignerer og siger: Bare vi kan faa til Livets Ophold, er det tilstrækkeligt. Det gælder i allerhøjeste Grad for Haand-

værksfagene, at den lille Mester er interesseret i at lære de unge sit Fag, sætter mere Pris paa godt udført haandværksmæssigt Arbejde end paa det økonomiske Resultat i Kroner og Øre. Det er det rigtige, og derfor hævder jeg, at Lovforslaget, hvis det bliver vedtaget, med de store Indgreb, de store Kommissioner og Udvalg, og de mange, der skal have Medbestemmelsesret i Forholdet mellem de to Parter, vil kunne bevirke, at det bliver vanskeligt for de unge at komme i Lære.

Uden at komme ind paa de enkelte Paragraffer, som jeg naturligvis kender fra den stedfundne Forhandling og de udmærkede Bemærkninger til Lovforslaget, vil jeg gerne spørge om nogle enkelte Ting. I Lovforslagets Kapitel III, § 11, Stk. 1, staar følgende Passus: „Ved Læretidens Udløb skal Lærlingen aflægge Svendep prøve i Faget.“ Jeg gaar ud fra, at dette kun refererer sig til Haandværkslærlinge. Der er i denne Forbindelse et Spørgsmaal, der i og for sig ikke er af saa fundamental Betydning, som det maaske kunde fremgaa af Udtalelser fra Handel og Haandværk, maaske ogsaa fra mit Partis og fra konservativ Side, men mit Parti har allerede for nogle Aar siden foreslaaet i Lovforslags Form og nu gentaget i Folketinget, at Loven om Lærlingeforhold deltes i Kapitler, saa at f. Eks. første Kapitel gav særlige Bestemmelser for Haandværk, et andet gav særlige Bestemmelser vedrørende Handel og Kontorvirksomhed og et tredje indeholdt Fællesbestemmelser. Efter min Mening er denne Form meget mere overskuelig end det foreliggende Lovforslags Form, idet der i dette er Ting, som refererer sig til det ene, og Ting, som refererer sig til det andet, i de samme Bestemmelser. Jeg nævnte her § 11. Det er muligvis Udtryk for en vis Naivitet hos mig at spørge om det, men denne Bestemmelse kan antagelig ikke referere sig til andre end Haandværkslærlinge; i gamle Dage hed man imidlertid ogsaa Svend, naar man var udlært bag Disk og paa Kontor, og der staar i Lovforslaget, at Svendep prøve skal aflægges.

Jeg formoder, at Lovforslaget, for at tale et moderne Sprog af Foraaret 1937, er en Ekspeditionssag for det høje Landsting. Hvis det er Tilfældet, har jeg intet Ønske om at foreslaa Udvalgsbehandling; men naturligvis vil man af mine Udtalelser her og mit Partis Stilling i det andet høje Ting kunne forstaa, at vi ikke kan medvirke til Lovforslagets Gennemførelse ud fra de Betragtninger, jeg har gjort Forsøg paa at fremføre. Jeg er glad for, at den